

**บันทึกการตอบข้อหารือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
เรื่อง การขอใบอนุญาตดำเนินการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น**

สำนักงานเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีหนังสือที่ อบ ๕๒๑๐๗ / ๔๒๓๘ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ถึงศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอหารือกรณีการขอใบอนุญาตเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องด้วยเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้จัดทำโครงการจัดการมูลฝอยติดเชื้อโดยใช้เตาเผา มูลฝอยติดเชื้อ โดยดำเนินการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุข คลินิกเอกชน โรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงอย่างน้อย ๔ จังหวัดในเขต ความรับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๒ อุบลราชธานี ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดศรีสะเกษ โดยจัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อเฉลี่ยวันละ ๑,๐๐๐ ตัน ในปัจจุบันได้มี หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นบางหน่วยงานได้มีการแจ้งให้เทศบาลเมืองวารินชำราบ ดำเนินการขอ ใบอนุญาตเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อภายในเขตพื้นที่ดังกล่าว จึงขอหารือว่า เทศบาลจะมีแนวทาง หรือวิธีการอย่างไรที่จะสามารถเข้าไปดำเนินการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่ราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้ประสานงานกับผู้หารือแล้วได้ความว่า เทศบาลเมือง วารินชำราบ ได้ดำเนินการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุข ในเขตพื้นที่จังหวัด อุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดศรีสะเกษ คิดค่าบริการ เก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในอัตรา กิโลกรัมละ ๑๒ บาท โดยได้ดำเนินการดังกล่าวมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นบางหน่วยงานได้มีการแจ้งให้เทศบาลเมือง วารินชำราบ ดำเนินการขอใบอนุญาตเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อภายในเขตพื้นที่ที่เข้าไปดำเนินการ ดังกล่าว

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว มีความเห็นดังนี้

(๑) ความเห็นในประเด็นข้อกฎหมาย

ตามความในมาตรา ๑๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้ให้ การเก็บขนหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๘๙ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมาย สาธารณสุขมีถึงนายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ

^๒ มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของ ราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออก กฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ราชการส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการจัดการมูลฝอยในเขตท้องถิ่นตน โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยเอง
๒. ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ (มาตรา ๑๘ วรรค ๒)
๓. การมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา ๑๘ วรรค ๓)
๔. การอนุญาตให้เอกชนดำเนินการ โดยทำเป็นธุรกิจ (มาตรา ๑๙^๓)

(๒) ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ข้อหาหรือ ๑. เทศบาลเมืองวารินชำราบ จะสามารถยกเว้นการขอใบอนุญาตเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื่อได้หรือไม่

ความเห็น : ตามความในมาตรา ๑๙ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการควบคุมเอกชนที่จะดำเนินการเก็บขนหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ จากข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่าการดำเนินงานของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ไม่เข้าข่ายที่ต้องขอใบอนุญาตเก็บขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ดังนั้น จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องยกเว้นการขอใบอนุญาตเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยติดเชื่อดังกล่าว

ข้อหาหรือ ๒. เทศบาลเมืองวารินชำราบ จะมีแนวทางหรือวิธีการใดที่จะทำให้สามารถเข้าไปดำเนินการเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยติดเชื่อได้อย่างถูกต้อง

ความเห็น : ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ วรรค ๒ บัญญัติให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และสามารถดำเนินการร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานรัฐอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกันได้ ในกรณี que จำเป็นรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้ แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกัน ดังนั้น การทำบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงานจึงเป็นการเจรจาถึงวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันดำเนินการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยการเสนอเรื่องต่อสภาท้องถิ่นของตนเอง

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๓ มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อผ่านความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นแล้ว จึงดำเนินการลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกัน โดยกำหนดรายละเอียด เงื่อนไข หน้าที่ความรับผิดชอบของราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในแต่ละแห่งให้ชัดเจน ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวจะมีผลผูกพันหน่วยงานผู้ลงนามให้ต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น หากเทศบาลเมืองวารินชำราบประสงค์จะดำเนินการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยให้กับราชการส่วนท้องถิ่นใด เสนอแนะให้เทศบาลเมืองวารินชำราบประสานงานและปรึกษาหารือกับราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

สมชาย ตู๋แก้ว

(นายสมชาย ตู๋แก้ว)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๑๙ มกราคม ๒๕๖๐